

มาตรการส่งเสริมพลังงานทดแทน : กรณีศึกษาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ
Measures to Promote Renewable Energy : A Case Study of the Waste
to Energy Power Plant

สุพจน์ เรืองเพชร^{1*} ศาสตรา แก้วแพง²

นิสิตหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต²

^{1,2}คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ตำบลเขารูปข้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

*E-mail: iterrueangpet@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ โดยนำแนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวคิดเรื่องพลังงานที่ยั่งยืน และแนวคิดเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาจากกฎหมาย พระราชบัญญัติหนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัย ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบโรงไฟฟ้าพลังงานขยะได้รับผลกระทบทางด้านสุขภาพ และการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งได้รับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แต่ไม่สามารถป้องกันมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเสนอแนะว่าให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้มงวดและครอบคลุมมากขึ้น เพื่อจะช่วยให้การควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนในการดำเนินการตามกฎหมายก็สามารถช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากคนในชุมชนได้ อีกทั้งประชาชนก็มีสิทธิที่ได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีพลังงานทดแทนใช้งานได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

คำสำคัญ: พลังงานทดแทน, โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ, มลพิษทางอากาศ

Abstract

The objective of research is to examine legal measure to control air pollution emitted from waste to energy power plant, which study and analyze from sustainable development, sustainable energy, energy and environment concept, laws, acts, books, journal, article research report, electronic documents and related document. The author found that operation of waste to energy power plant is source of air pollution, which affects every day's life, health, and environment to members of the general public around waste to energy power plant. Enhancement and Conservation

of the National Environmental Quality Act, B.E. 2535 (1992) provides law related to air pollution control emitted from waste to energy power plant, which is unable to protect air pollution emitted from waste to energy power plant effectively. The author suggest that the State shall amend strict and appropriate law to control air pollution emitted from waste to energy power plant effectively including, cooperation of public and private sector in legal action can reduce conflict and resistance probably demonstrated by inhabitants and person shall have the right to live in good environment and access sustainable renewable energy, which is consistency with Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017).

Keywords: Renewable Energy, Waste to Energy Power Plant, Air Pollution

บทนำ

ในปัจจุบันการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการใช้พลังงานที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นส่วนช่วยในการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจและการตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านพลังงาน และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในประเทศ โดยการจัดหาพลังงานให้เพียงพอกับความ ต้องการที่เพิ่มขึ้นและเป็นพลังงานสะอาดไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน และยังเป็นการลดการนำเข้าและการพึ่งพาพลังงานจากปิโตรเลียม ประเทศไทยจึงได้มีนโยบายที่สนับสนุนการผลิตการใช้พลังงานทดแทนในหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2563) รัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่จะพัฒนาแหล่งพลังงานทดแทน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและพลังงาน โดยเฉพาะการพัฒนาพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า เพื่อจะเป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนและลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ (เขมิกา จิตจำนงค์, 2560) การดำเนินการด้านพลังงานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 บัญญัติว่า “รัฐพึงดำเนินการ...(1)...(5)...พัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือก” ประกอบกับนโยบายด้านพลังงานของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2563 ได้แก่ แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2561–2580 (AEDP2018) โดยโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นเป็นโครงการที่นำขยะมาแปรสภาพเป็นพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า แต่ในหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่มีการดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นกลับถูกต่อต้านและมีการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่มั่นใจในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ (ณิชา บุรณสิงห์, 2562)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่กับโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ เสนอแนะมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขผลกระทบต่อสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อ

นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะให้เป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนได้

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาค้นคว้าจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากกฎหมาย พระราชบัญญัติ หนังสือ บทความวารสาร งานวิจัย ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรม โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านพลังงาน หลักการขั้นพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความร่วมมือการบริหารจัดการการใช้พลังงานทางเลือกอย่างยั่งยืน

แนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง วิธีการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง เป้าหมายของแนวคิดนี้คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรโลก โดยยังสามารถรักษาระดับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ไม่ให้เกิดศักยภาพการผลิตของธรรมชาติ (ปารีส เลิศธรรมเทวี และ อัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์, 2560) จากแนวคิดดังกล่าวหากทางภาครัฐมีการนำมาปรับใช้กับการพัฒนาในด้านพลังงานทดแทนของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะก็จะก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและประเทศชาติให้เป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนได้

แนวคิดเรื่องพลังงานที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2021) ซึ่งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นเป็นการพัฒนาด้านพลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 7 (สหประชาชาติประเทศไทย, 2021) และยังสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของภาครัฐภายใต้พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า “ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน มีอำนาจหน้าที่...(1)...(2) ศึกษา วางแผน และวางโครงการเกี่ยวกับพลังงาน...” จากแนวคิดดังกล่าวเมื่อภาครัฐนำมาปรับใช้กับการค้นคว้า พัฒนาและส่งเสริมพลังงานทดแทนกับโรงไฟฟ้าพลังงานขยะก็จะก่อให้เกิดการพัฒนาด้านพลังงานทดแทนที่ทุกคนสามารถเข้าถึง และเป็นการเพิ่มแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนให้กับประชาชนและประเทศชาติได้

แนวคิดเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม

สิทธิในด้านสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดนโยบายด้านพลังงานต่าง ๆ ซึ่งกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่ปรากฏในปฏิญญาเรโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ค.ศ.1992 คือ หลักการป้องกันล่วงหน้า หลักความรับผิดชอบของผู้ก่อมลพิษ และหลักความร่วมมือ (ปวีศร เลิศธรรมเทวี และอัจฉรา ชินนิยมพานิชย์, 2560) ในส่วนการรับรองสิทธิและหน้าที่ในสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 43 “บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1)...(2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ...” มาตรา 57 “รัฐต้อง (1)...(2) บริหารจัดการ... ทรัพยากรธรรมชาติ...ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน...” มาตรา 58 “การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาต...ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อ...ประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบ...” และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 6 “บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่...(1) การได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการ...” มาตรา 48 “โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาต...ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม...ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม” มาตรา 55 “ให้รัฐมนตรี...มีอำนาจ...กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษ...” จากแนวคิดนี้ จะเห็นได้ว่าประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากหน่วยงานรัฐในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ และมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งมีสิทธิที่จะเข้าถึงและสามารถที่จะเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐได้ ทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้ได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีอีกด้วย

มาตรการทางกฎหมายในการระวังไว้ก่อน

การระวังไว้ก่อน (Precautionary Principle) เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นและคำนึงถึงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2559) ซึ่งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นเป็นกิจการประเภทหนึ่งที่น่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้ จึงมีมาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับโรงไฟฟ้าพลังงานขยะโดยยึดหลักการระวังไว้ก่อน เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดกับประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ ดังนี้

มาตรการทางกฎหมายในการขออนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าขยะ ผู้ประกอบกิจการโรงไฟฟ้าพลังงานจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 47-48 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ซึ่งต้องได้รับใบอนุญาต 4 ประเภท ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า, ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.4), ใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (อ.1) และใบอนุญาตให้ผลิตพลังงานควบคุม (พค.2) (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน, ม.ป.ป.) การขอใบอนุญาตคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้กำหนดให้มีการยื่นเอกสารหลักฐานตามกฎหมายอื่น ๆ และได้กำหนดให้ยื่นหลักฐานแสดงการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่ง

เดิมโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไปต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่ต่อมาได้มีกฎหมายยกเว้นให้โรงไฟฟ้าพลังงานขยะทุกขนาดไม่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ให้ปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติแทน (ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561) ซึ่งแบ่งได้ 3 กรณีดังนี้ 1. โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ (ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องมาตรการป้องกัน แก๊สไข่ และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังการผลิตติดตั้งต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ (ฉบับที่ 2), 2561) 2. โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป (ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องมาตรการป้องกัน แก๊สไข่ และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังการผลิตติดตั้งตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป (ฉบับที่ 2), 2561) 3. โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนตามมาตรา 58 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ศิริโรรัตน์ งามตุล, 2562)

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอย, 2553 โดยใช้เป็นมาตรฐานในการควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผาของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ เนื่องจากในกระบวนการทำงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะอาจมีการปล่อยสารพิษ ฝุ่นละอองออกสู่บรรยากาศซึ่งอาจจะกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้ เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมไม่ให้โรงไฟฟ้าพลังงานขยะมีการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ เว้นแต่อากาศเสียนั้นมีค่าไม่เกินตามมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ จึงสามารถปล่อยออกสู่บรรยากาศได้ (ศิริโรรัตน์ งามตุล, 2562)

ปัญหาด้านมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ หรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ อันทำให้เกิดเป็นช่องว่างแห่งกฎหมาย ระหว่างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะกับประชาชนในพื้นที่ ส่งผลทำให้เกิดปัญหามลพิษ ทั้งฝุ่นควัน กลิ่นเหม็น และยังมีปริมาณสารพิษทางอากาศที่สูงกว่าค่ามาตรฐานตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงเป็นวิธีการป้องกันการก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมายในการระงับไว้ก่อน และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

อภิปรายผล

การพัฒนาพลังงานทดแทนจากกระบวนการทำงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นก่อให้เกิดก๊าซมลพิษขึ้นและมีการปล่อยอากาศเสียออกสู่ชั้นบรรยากาศ จึงอาจได้รับผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่าโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์นั้นมีเกณฑ์การปฏิบัติในประมวลหลักการปฏิบัติคล้ายกับการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการกิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561. ไม่มีการกำหนดให้โรงไฟฟ้าพลังงานขยะประเภทนี้ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ หากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะดำเนินการตามประมวลหลักการปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดก็ทำให้การควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะประเภทนี้มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ (ศิโรรัตน์ งามกุล, 2562) แต่โรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไปได้รับการยกเว้นการทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยให้ปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561) ซึ่งการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน คือ การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นการศึกษาและประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ...ที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ...สุขภาพ...โดยผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าว (มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535) ส่วนการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติกำหนดให้โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะดำเนินการตามที่ประมวลหลักการปฏิบัติได้กำหนดไว้เกี่ยวกับมาตรการป้องกัน แก้ไข และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามเอกสารแนบท้าย (ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องมาตรการป้องกัน แก้ไข และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป (ฉบับที่ 2), 2561) ซึ่งในหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่มีการดำเนินการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นกลับถูกต่อต้านและมีการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่มั่นใจในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะและได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ อาทิ โรงไฟฟ้าพลังงานขยะเทศบาลเมืองกระบี่ , โรงไฟฟ้าพลังงานขยะหาดใหญ่ เป็นต้น (นิชชา บุรณสิงห์, 2562) ดังนั้นการที่กำหนดโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไปได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมมากกว่าโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่มีกำลังการผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ จึงมีความจำเป็นต้องทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากกว่าแค่ปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (สนธิ ศุขวัฒน์, 2558)

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

กระบวนการทำงานของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะนั้นก่อให้เกิดก๊าซมลพิษขึ้นและมีการปล่อยอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ จึงอาจทำให้ประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ แม้มีกฎหมายกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียไว้ แต่ประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, 2561 ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมและทราบถึงข้อมูลของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการก่อกมลพิษทางอากาศที่อาจกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตามหลักการการระวังไว้ก่อนได้อีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่องมาตรการส่งเสริมพลังงานทดแทน : กรณีศึกษาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2563). แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2561–2580 (AEDP2018). สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2564 จาก https://www.dede.go.th/download/Plan_62/20201021_TIEB_AEDP2018.pdf
- เขมิกา จิตจำนงค์. (2560). การศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนหลังคาสำหรับอาคารสำนักงานเชิงพาณิชย์ กรณีศึกษาโครงการ ชัมเมอร์ลาซาล. สารนิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ณิชา บุรณสิงห์. (2562). โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ : ทางแก้ปัญหาขยะล้นเมืองหรือเพิ่มมลพิษให้ชุมชน. เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์, สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561 (2561, 4 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136, ตอนที่ 3ง, หน้า 1-35
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอย พ.ศ. 2553 (2553, 9 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 127, ตอนที่ 87ง, หน้า 34-37
- ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง มาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มี

- กำลังผลิตติดตั้ง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561. (2561, 5 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135, ตอนที่ 162ง, หน้า 13-15
- ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง มาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้ง ตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ ขึ้นไป (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561. (2561, 5 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135, ตอนที่ 162ง, หน้า 16-18
- ปวีตร เลิศธรรมเทวี และอัจฉรา ชินนิยมพานิชย์. (2560). การส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก พลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550. (2550, 9 ธันวาคม), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124, ตอนที่ 89ก, หน้า 31-32.
- พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535. (2535, 12 กุมภาพันธ์), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 109, ตอนที่ 9, หน้า 10-11.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535. (2535, 4 เมษายน), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 109, ตอนที่ 37, หน้า 3-25.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560. 6 เมษายน) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134, ตอนที่ 40ก, หน้า 12-18
- ศิริรัตน์ งูตุล. (2562). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศจากโรงไฟฟ้าขยะที่ใช้เทคโนโลยีเตาเผาขยะ. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์. 12(3), 528-541
- สนธิ คชวัฒน์. (2558). ความแตกต่างระหว่างประมวลหลักปฏิบัติ (Code of Practice หรือ COP) กับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิง. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564 จาก <https://www.isranews.org/isranews/download/12057/42476/18.html>
- สหประชาชาติ. (2021). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 7. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก <https://thailand.un.org/th/sdgs/7>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. (ม.ป.ป.). คู่มือการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการไฟฟ้า ใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าระบบจำหน่ายไฟฟ้า และจำหน่ายไฟฟ้า สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2564 จาก http://www.erc.or.th/ERCWeb2/Upload/Document/คู่มือการขอรับใบอนุญาต_รวม.pdf
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2559). แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560-2564.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เกี่ยวกับ SDGs แนวคิดเรื่องพลังงานที่ยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2564, จาก <http://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>